అగోచరుడు

కేశవదాసు, అతని భార్య అన్నమ్మ, యిద్దఱు పిల్లలు. క్రిష్టమస్ సెలవలకు పట్నం వచ్చారు. దాసుకు సికింద్రాబాద్‌లో కత్తులు - కటారులు తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీలో వుద్యోగం. పట్నంలో అతనికి స్నేహితులు, చుట్టాలు లేరు. భార్య ప్రోత్సాహంమీద ఒక పెద్దయిల్లు - వుండదలుచుకొన్నది, పదిహేను రోజులైనా - మొత్తంగా అద్దెకు తీసుకోవాలని సంకల్పించుకొన్నాడు. ఆఖరికి వారికి నచ్చిన గృహం కనిపించింది.

"అంతా మీకిందే వుంచుకోవచ్చుగాని దొడ్డివైపు మూలగదిలో మాత్రం వో బ్రహ్మచారి కాపర ముంటున్నాడు. అద్దె యివ్వడం, గదిలో సామానులు పెట్టుకోవడం తప్ప అతనెప్పుడూ యిక్కడికి రానేరాడు. అతని నడిగి మీరుండే పదిరోజులూ యీ గదిలోకి రాకుండా వుండడానికి వీలైతే యిల్లంతా మీరే వాడుకోవచ్చు" అని యింటావిడ చెప్పింది. దానికి దాసు వొప్పుకున్నాడు. రెండు గంటలలోనే ఆ బ్రహ్మచారి గది తనకి అవసరంలేదనీ, తనకి అక్కడికి రావలసిన పని లేదనీ చెప్పాడన్నా వార్త దాసుకి చెప్పగా దాసు వారికొర కీమాత్రం త్యాగం చేసిన అతనికి అభివందనాలు తెల్పుకొన్నాడు.

రాత్రి భోజనాలయింతర్వాత అన్నమ్మ దొడ్డివైపు షికారుగా బయలుదేరింది. పూర్తిపేరు అన్నపూర్ణమ్మ. స్కూల్ ఫైనల్‌దాకా చదువుకున్నదవడం వల్ల ఆ పేరు అన్నా అని మార్చుకుంది. నామధేయంలో అలాంటి మార్పు చెయ్యడం దాసు అభిమతం మీద అవసరంగా తోచింది.

మనిషి చూడగానే మిరుమిట్లు గొల్పేటంత అందమైంది కాకపోయినా నిదానం మీద పరిక్షించిన వారికి చాలా ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది. హైదరాబాదులో వుండడం వల్ల మహమ్మదీయ సాంప్రదాయమైన నాజూకైన దుస్తులు ఆమె శరీరానికి క్రొత్త శోభను కల్పించాయి. జుట్టు మామూలు సాఫీగా వుండే రకానికి చెందినా పిన్నులు గుచ్చడంవల్ల, రోజూ ఒకే పద్ధతిలో వెంట్రుకలను మెలిపెట్టి అర్ధచంద్రాకారంగా చుట్టడం వల్ల సహజమైన ఒంకిల జుట్టేమోనన్న సందేహం కలుగచేస్తుంది. చిన్న చామంతి పువ్వంత లోలకు ఒక్క చెవికి మాత్రం వుంది. ఎడమవైపు పాపిడితీసే చోట గాయం పడ్డంవల్ల పాపిడి కుడివైపున తీస్తుంది. క్రితం శెలవులకి భర్త తన్ను బొంబాయి తీసికెళ్ళినా ఊరంతా సరదాగా పిల్లలతో తిరిగేందుకు విసుగు తెప్పించడంవల్ల యీసారేనా పట్నమంతా తన్ను, పిల్లలని త్రిప్పుతాడని అనుకోలేదు. నిజానికి ఆమెకు కూడా పట్నం చూడాలన్న సరదా లేనేలేదు. సంసారిక జీవనంలో ఆమె కెల్లాంటి లోటు కనిపించకపోయినా యేదో చెప్పరాని బెంగవల్ల బాధపడుతున్నట్టుగా వుంటుంది. ఆమె చేసుకున్నది మేనరికం. అన్ని విధాలా కావలసిన సంబంధం. దాసు కురూపి కూడా కాదు. ఐనాసరే యేదో అసంతృప్తి ఆమె తన కళ్ళను పదే పదే చిట్లించడంలో కనిపిస్తుంది.

దీనికి ముఖ్యమైన కారణం ఆమెది కవి హృదయం. ఆమె కవిత్వంలో మృదువైన నూత్నభావాలు చాలా వున్నా పద్యాలకు వరసావాయి సరైన యతిప్రాసలు లేకపోవడం వల్ల ఆమె "ఆ" అన్న పేరుతో పంపిన పద్యాలను పేరుపడ్డ పత్రికలు నిరాకరించాయి. జీవితం ప్రతి నిముషం మధురంగా చేసుకోవాలని ఆమె ఆదర్శం. అందులకు పిల్లా, మేక సంసారం ఆమెకు అడ్డం తగిలాయి ప్రేమించిన ఒక వ్యక్తితో వెన్నెల రాత్రిళ్ళలో యిసుక తిన్నెపై విహారం చెయ్యాలనీ, - యేవో చెప్పరాని వింత ఆశయాలు చాలా వున్నాయి. ఆమె దైన్యానికి అన్నిటికంటే ముఖ్యమైన కారణం భర్త దాసు చేసే వుద్యోగమే. కత్తులు, కటారులు, మందుగుండు సామాను - వీటిలో యేం కవిత్వం ముంది? కవి యెప్పుడూ నూత్న శృంగారం, నవీన ఆవేశం సృష్టిస్తో వుంటాడు. తన భర్త సృష్టించే సామాగ్రి అంతా ఆనందమయ ప్రపంచాన్ని నిర్మూలం చేసేటందుకని ఆమె తంపు, యుద్ధం, రక్తం, ఎముకలు, నిప్పు - వీటిమీద వచ్చే ఆదాయంతో భర్త ఆమెను పోషిస్తున్నాడు.

శెలవులకి భార్య పోరు పడలేక పట్నం వచ్చినా దాసు ఆమెకు వూరు చూపించడానికి మారుగా అక్కడుండే ఫ్యాక్టరీలు పరిశీలించి క్రొత్త విషయాలు తెలుసుకోడమే ఆదర్శంగా ఎంచుకొని వూళ్ళోకి వెళ్ళాడు.

బ్రహ్మచారిదని చెప్పబడిన గదిలోకి ఆమె ప్రవేశించింది. గదంతా చిందరవందరగా వుంది. ఓమూల పుస్తకాల కట్టలు, ఓమూల కాగితాలచెత్తా ఓమూల పటాలు - చాలా గొడవగాను, అక్కర్లేక గిరవాటెట్టినట్లుగాను, వుంచబడ్డాయి. ఇంతలో యింటావిడ ప్రవేశించింది.

"మీకేం కావలసినా నాతో చెప్పండి, అన్నమ్మగారు! మీకు కావలిస్తే యీ గదిలో వున్న పుస్తకాలు చదువుకోవచ్చు" అని చెప్పింది. సరేనని నవ్వుకుంటూ అన్నా పుస్తకాలు చూడడం మొదలెట్టింది. అందులో సిరాతో వ్రాయబడిన వొక పుస్తకము తీసి చదవడం ప్రారంభించింది. మొదటి పేజీపై "అవాంతరం" అని వ్రాసి వుంది. అంకితం - నే నెన్నడూ చూడబోని విచిత్ర వ్యక్తికి -" అని వుంది. అన్నా వుత్సాహం యెక్కువయి పద్యాలను చదవటం ప్రారంభించింది. ఇంతలో ముసలమ్మ తనంతట తానే అందుకుంది.

"ఈ గదిలో వుండే అతను వ్రాసిన పద్యాలేనమ్మా మీరు చదివేవి. అతను కవి ఎన్నడూ యేవో రాస్తూనే వుంటాడు. చాలా విచిత్రమైన మనిషి..."

"అంటే"

"ఎక్కడి కెడతాడో, ఏం వుద్యోగమో, యెవ్వరికీ తెలియదు. మా గదిలో వుండకపోయినా నెలకోసారి వచ్చి అద్దెమాత్రం యిస్తో వుంటాడు. వద్దన్నా వినడు. చాలా మంచివాడు. వొచ్చినప్పుడల్లా రాత్రంతా మేలుకుంటూ, ఏవో పాడుకుంటూ, తనలోతాను నవ్వుకుంటూ వుంటాడు. తను మాట్లాడుతోనే వుంటాడు. మళ్ళా నేనేదేనా ప్రశ్నిస్తే సమాధానం చెప్పడు. చాలా విచిత్రమైన...."

"వయస్సెంతుంటుంది?"

"పాతిక, ముప్ఫైలోపు – పైకి పిచ్చాడిలాగా వుంటాడు. నే ననుకున్నా మీకు పద్యాలూ, అవీ వ్రాయడం యిష్టంకాబోలునని. అందుకనే అతనిని గురించి అడుగు తున్నారని...."

"బాగుంటాడా?"

"చాలా మంది బాగుండ దంటారు కాని నా కళ్ళకి చక్కగా నాజూకైన ఆడమొహం అతనూ బాగానే వుంటాడు. కాని...."

అన్నాకి తనకి కావలసిన విషయాలన్నీ తెలుసుకున్న తర్వాత ముసలిది పోతే బాగుండు ననిపించింది తన యిష్టానుసారంగా గదిలో ప్రతి వస్తువునీ పరకాయించడానికి ముసలమ్మ వునికి కొంత అంతరాయమే.

నే వెళ్ళి పరుంటాను అని అన్నా కొంత దూరం వెళ్ళింతర్వాత మళ్ళా కేకేసి.

"అతను ఈమధ్య యెప్పుడేనా వస్తాడా?"

"ఏమో రేపుకాని చెప్పలేను."

రాత్రంతా అన్నా ఊహాప్రపంచంలో "అవాంతరం" అన్న పేరు చాలా చురుకుగా విహరించింది. ఆ పేరుని చాలా మార్లు పత్రికలలో చదివినట్టు ఆమెకు గుర్తు. మరునాడు భర్త యధాప్రకారం వూళ్ళోకి వెళ్ళాడు. పిల్లల్ని బంట్రోతు కప్పగించి అన్న మళ్ళా దొడ్డివైపు గదిలో ప్రవేశించింది. పుస్తకాలను చూడడం మొదలెట్టింది. ఒక దానిలో "నేడే మన రేపు" అన్న పద్యం వుంది. దాంతో అన్నా సంశయాలు తీరిపోయాయి. ఆమె చాలా కాలం నుంచి చూడ్డానికి తహతహ లాడుచున్న కవి ఈ పద్యం వ్రాసిన వ్యక్తే. అన్నా పంపిన పద్యాలలో ప్రచురింపబడింది. "నేడు – రేపు" అన్న పద్యం వొక్కటే, ఒకే సంచికలో ఒకేపుటమీద ఆమె వ్రాసిన "నేడు – రేపు" అన్న పద్యం, యీ కవి వ్రాసిన "నేడే మన రేపు" అన్న పద్యం "ఈ రెండు పద్యాల సందేశం వొకటే కావడం వల్ల "అ" వ్రాసిన పద్యం "అవాంతరం" వ్రాసిన పద్యమంత వుత్క ృష్టమైనది కాకపోయినా ప్రకటించడమైనది"– అన్న సంపాదకుని వ్యాఖ్యానంతో ప్రచురించబడిన సంగతి జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంది, ఈ "అవాంతరం" మీద ఆమె మనస్సు పరుగెత్తడం ఆరంభమైంది.

ఇంతలో ముసలమ్మ గదిలో కొచ్చింది.

"అవాంతరం అంటే ఏమిటమ్మా".

"మీ రిక్కడేవున్నారే! రేపు "అవాంతరానికి" కావలసిన పుస్తకాలేవో తీసుకెళ్ళడానికి వస్తానని కబురంపడంచేత గది వూడుద్దామని వచ్చాను...."

"నిజంగా రేపు వస్తాడా...? అతన్ని నాకు చూపించగలవా... "అవాంతరం" అంటే ఏమిటో చెప్పావు కాదు."

"ఏమో నాకు తెలీదు. అంతా అల్లాగే పిలుస్తారు. బహుశ యింటి పేరై వుంటుంది.... అతని పేరేదో గమ్మత్తుగుంది. మరచిపోయానమ్మా".

"సరే పోనీ కాని, అతని ఫోటో యేదేనా వుందా యిక్కడ."

ముసలమ్మ చెత్తలోంచి నలిగిపోయిన పాతఫోటో నొకదాన్ని తీసి యిచ్చింది. గది వూడ్చి బైట కెళ్ళింది.

"రేపు తప్పక చూపించాలి సుమా...."

అన్నా అప్పడి కింకా స్నానం చెయ్యలేదు. ఆ ఫోటోని చీదరబట్టలతో చూడడానికి కిష్టంలేక సావధానంగా మధ్యాహ్నం చూద్దామనుకుని తన పుస్తకంలో దాచుకుంది.

మధ్యాహ్నమల్లా భర్త యింట్లోనే వుండడం వల్ల చూడ్డానికి వీల్లేకపోయింది.

సాయంత్రం చాలా పొద్దు పోయింతర్వాత కాని రానని చెప్పి దాసు బైటి కెళ్ళాడు. అన్నా రెండోమారు స్నానం చేసి కొత్త బట్టలు ధరించి శృంగారం చేసుకొని పిల్లల్ని పడుకోబెట్టి అద్దంముందు కూర్చొని అతి జాగ్రత్తతో ఫోటో పైకి తీసింది. అది చాలామంది స్నేహితులతో తీసికొన్న ఫోటో! ముసలమ్మ గుర్తుగా అవాంతరం ఫోటోమీద చుక్క పెట్టింది. అతని ఫోటో ఆమె కళ్ళకి చాలా బాగుంది. మధ్య పాపిడి, గడ్డం మీద చిన్న నొక్కు, దీనంగా చూసే కళ్ళు ఆమె శరీరాన్ని పులకరించేటట్టు చేశాయి. తనకి తెలియకుండానే మోహంలో పడిపోయింది. ఆ కవి యేదుస్తులు ధరించేది, యే స్నేహితులతో మాట్లాడేది, యే స్త్రీలు అతని ప్రేమ పద్యాలకు కారకులైంది వూహించుకుంటూండగా పిల్లాడు కదుల్తాడు తర్వాత కొంతసేపు తనలో తర్కించుకుంటుంది. ఇద్దరు పిల్లలతో పరాయివాణ్ణి యిట్లా ప్రేమించటం భర్తకు ద్రోహం చెయ్యడం కాదూ? ఎంత కుటిలమైన భావాలు ఆమెను బాధిస్తున్నాయి? ఐతేం, తను ప్రేమించింది కవిని కదా... తనకు కవిత్వమంటే చాలా యిష్టం పైగా వీరిద్దరి భావాలూ అన్ని విధాలా ఏకీభవించాయి.

మనిషికూడా వొక్క మీసాలకి మినహాగా తను కోరినట్లే వున్నాడు. తన సౌందర్యాన్ని చూచి అతను మోహిస్తాడా అన్న సందేహం వొచ్చి అద్దంలో చూచుకుంది.... తప్పక ప్రేమిస్తాడు. సహజీవనం సంసార బాధ్యతకి, ఊహా ప్రపంచంలోని మధుర జీవనానికి సంబంధం లేదు. దేని కదే. కావలసిన కోర్కెలను అది చెల్లించుకో ప్రయత్నించటమే జీవిత పరమావధి. హృదయానికి చల్లదనం, శాంతి, ఆనంద మిచ్చిన వ్యక్తిని ప్రేమించకపోతే జీవితం వృథా... అనుకుంటూ తనను మరచిపోయి ఆ ఫోటోని తన పెదవుల కానించుకుంటుంది. ఇంతలో గది తలుపు చప్పుడు.

"వొస్తున్నా" అని ఖంగారుపడి ఫోటోని యేంచెయ్యడానికి తోచక మంచందగ్గర కెడుతుంది. "ఏమిటంత ఆలస్యం అని బిగ్గరగా భర్త. "అబ్బ వొస్తున్నా, బట్ట కట్టుకుంటున్నానండి" అని ఆ ఫోటోని పరుపు కింద దాచి తలుపుతీసింది.

"ఇంత తొందరగా వచ్చారే?"

"ఏంలేదు. రేపు చాలా ప్రొద్దున్నే లేచిపోవాలి".

"పాపం చాలా శ్రమపడుతున్నారు" అంది.

"ఇవాళ తలకాయ నొప్పిగా వుంది".

అన్నా అతని తలకి నూనె మర్దనా చేస్తూ అతని నుదురు ముద్దాడుతూ నిదుర పుచ్చుతుంది.

②

ఉదయం ఐదుగంటలకే దాసు ప్రక్కమీద దొర్లి లేవబోతుంటే, వీపు క్రింద టపటపమన్న శబ్దం వినిపిస్తుంది. భార్య లేవకుండా పరుపెత్తి ఫోటో పైకి తీసి చూస్తాడు. ఇంతలో అన్న కూడా లేచి ఆవలిస్తుంది.

"అప్పుడే లేచారే, పడుకోండి..."

"ఈ ఫోటో యెక్కడిది? ఇక్కడి కెల్లా వొచ్చింది?"

"ఏమో సర్దేటప్పుడు యింటిది యిక్కడపెట్టి మరిచిపోయిందేమో"

దాసుకి భార్య మాట్లాడినప్పుడే తప్ప మాట్లాడడం అలవాటులేదు. అతను తన పనిమీద వెళ్ళాడు. తెల్లారిం తర్వాత అన్నా గదిలో కెళ్ళి ఆ కవి పుస్తకాలను చూచి ఆనందిస్తూండగా ముసలమ్మ వొస్తుంది.

"వచ్చాడా?" అని చాలా ఆత్రుతతో ప్రశ్నిస్తుంది అన్నా.

"లేదమ్మా. సాయంత్రం కాని రాడట."

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం యెన్నడూలేనిది దాసు అన్నాని కూడా తనతో వినోదాలు చూడడానికి రమ్మంటాడు. ఆశ్చర్యపడి మొదట వొప్పుకుంటుంది తర్వాత ఆ సాయంత్రం తనకి, తన హృదయ సీమ నాక్రమించుకున్న కవికి జరగబోయే సమావేశం జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని. "నాకివాళ వొంట్లో బాగాలేదు. మీ రెళ్ళండి" అంటుంది. ఆ సాయంత్రం కూడా కవి రాలేదు.

"ఏమోనమ్మా ఈ సారి కబురుకు జవాబైనా పంపలేదు. ఏదేనా వూరెళ్ళాడేమో" అంటుంది ముసలమ్మ విచారంతో.

"పోనీ ఎక్కడుంటాడు."

"ఏమో ఫలానచోటని చెప్పలేం బహుశ వూళ్ళో వుండివుండడు."

తన వుత్సాహం అంతా చచ్చిపోవడం వల్ల పిల్లల్ని కూడా సరిగా చూడడం మానేస్తుంది అన్నా. భర్తతో నేనా తప్పనిసరిగా మాట్లాడుతుంది. అంతే. పోనీ వొస్తాడేమోనన్న ఆశతో యేదో వొంక చెప్పి ప్రయాణం రెండు రోజులు ఆపుచేసింది. కాని రాలేదు. వాళ్ళు వెళ్లక తప్పదు. తాము సికింద్రాబాదు వెళ్ళక పూర్వం ఆమె అతని ఫోటో, అడ్రెసు మాత్రం ముసలమ్మవద్ద తీసుకుంది.

③

అన్నా నెలరోజులయింతర్వాత "అవాంత" రానికి వుత్తరం వ్రాస్తుంది. క్రింద తన పక్కింటివారి చిరునామా తెల్పుతూ "ఆ" అని సంతకం చేసి జవాబు వెంటనే యిమ్మని కోరుతుంది. వారంరోజులకే యీ క్రింది జవాబు వొస్తుంది.

"అయ్యా. మీరు నన్ను చూడకపోయినా యింతగా ప్రశంసించినందుకు చాలా కృతజ్ఞుడను. మీ నామమెప్పుడో ఒక్కసారి పత్రికలో చూచినట్లు గుర్తు. ఇహ నుంచి మీ పద్యాలన్నీ చాలా శ్రద్ధతో చదువుతాను. – అవాంతరం –

ఈ ఉత్తరం చూచుకుని తను "స్త్రీ"ని అని, అతనికి తెలియనందుకు చాలా చింతించింది. అతనిని స్మరించుకుంటూ కృశించిపోతూ దినాలు గడుపుతోంది అన్నా.

ఒక రోజు వేసంగికి ముందు దాసు బాల్య స్నేహితుడు ప్రసాద్ వాళ్ళ యింటి కొచ్చాడు. స్నేహితులిరువురు కలుసుకుని చాలా సంవత్సరాలయింది. ప్రసాద్ చిత్రకారుడన్న సంగతి కూడ తెలియదు దాస్‌కి. చాలా సేపు మాట్లాడుకున్న తర్వాత వారి సంభాషణలో అన్నాకూడా పాల్గొంది.

"మీరు పట్నం ఎప్పుడెడతారు? మీ రక్కడున్న సంగతి తెలుస్తే నేను "అవాంతరం"గా రున్న బసలో వారికి ఇబ్బంది కలిగించి వుండకపోదుమే." అంది.

"అవాంతరం, యెవరే యెప్పుడూ చెప్పావుకాదు?" అన్నాడు దాసు.

"ఎవరో కవిట, ప్రసాద్‌గారికి తెలిసే వుంటుంది."

"దీనిక్కూడా కవిత్వమంటే పిచ్చిలెండి" అన్నాడు దాసు నవ్వుతూ.

"అవాంతరం నా స్నేహితుడే నండి. రేపు వేసంగిలో నేను అతను అజంతా గుహలకి, వెళ్ళదలచుకున్నాం.

"అప్పుడు మా యింట్లో తప్పక దిగాలి, సుమండీ" అంది అన్నా జాగ్రత్తగా "తప్పక" అన్న మాటమీద బరువు మోపుతూ.

"నే దిగుతా గాని అతని మాట చెప్పలేనండి. అతను చాలా వింత మనిషి. ఎవరి సంపర్కమూ అక్కర్లేదు. పరాయి వాళ్ళన్నా, స్త్రీలన్నా భయం, సిగ్గునూ. నాకు స్నేహితుడన్నమాటే గాని, అతను మాట్లాడుతోంటే, అతని నీడ మాట్లాడుతోన్నట్లుగా వుంటుంది."

"ఎలాగైనా సరే తీసుకురావాలి".

వేసంగి వస్తుంది. ఆ రోజున భర్త యింట్లోలేడు. అతను యింట్లో లేని రోజుల్లో ప్రసాద్, కవి, వొస్తే యెంత బాగుంటుందో ననుకుంటూ, వొచ్చినట్లుగానే భావించుకొని శృంగారం చేసుకుంటుంది, అన్నా.

ఆ రోజున వుదయం వీధి తలుపులు చప్పుడు, ప్రసాద్ కంఠం వినిపించాయి అన్నాకి. ఆమె ఆనందానికి అంతేలేదు. తలుపు తియ్యకుండానే లోపలికి పరుగెత్తి స్నానం చేసి కొత్త బట్టలు ధరించుకుని, యెంత అందంగా వుండగలదో అంత అందంగాను తయారయి నవ్వుతూ తలుపు తీస్తుంది. ఒక్క ప్రసాద్ మాత్రమే వున్నాడు బైట. అన్నా అనుభవించిన విషాదాన్ని వర్ణించటం కష్టం.

"ఏడీ మీ స్నేహితు డేడీ".

"నే చెప్పేగా, చాలా విచిత్రమైనవాడని, ముందర వస్తానని, తరువాత రాననీ చెప్పాడు.

"వస్తున్నామని వుత్తరం కూడా వ్రాశారు."

"అవునూ, కాని అతనికి వొంట్లో సరిగా లేదు".

"ఏం జబ్బు?"

"ఏ జబ్బు లేదు ఎప్పుడూ అలాగే వుంటాడు."

ప్రసాద్‌ని సత్కరించటం కూడా మర్చిపోయింది అన్నా. ఈమె ప్రవర్తనకి ఆశ్చర్యపడుతూ, ప్రసాద్ వెళ్ళిపోయాడు. అన్నా తలుపు పెద్దగా చప్పుడయ్యేటట్లు ఘడియేసి, మంచి దుస్తులు తీసేసుకుని, మాసిన బట్టలు ధరించి, చింపిరి వేషం వేసుకుని, ఫోటోని తన వక్షంపైని ఆనించుకుని పరుంది.

④

ఏడాది గడిచింది. అన్నా మూడోసారి ప్రసవించింది; మొగ శిశువు పుట్టాడు.

అది జరిగిన మూడు నెల్లకి వొక రోజున తను పద్యాలుపంపే, మాస పత్రికలో, అవాంతరం, ఆత్మహత్య గావించుకొన్న వృత్తాంతం చదివింది. దానిలో.

"అవాంతరం, ముందు కాబోయే గొప్ప కవులలో ఒకడని, మాసపత్రికలో ప్రచురింపబడిన పద్యాలే చెపుతవి. అతని కవిత్వంలో వున్న మాధుర్యం, యితర కవుల కవిత్వంలో కన్పించదు. ఆత్మహత్య చేసుకునేంతటి దుర్బలత్వం, అతని కవిత్వంలో కనిపించదు. అతడు మరణిస్తూ ఈ లేఖను వ్రాశాడు.

"నా చావుకి యెవరూ బాధ్యులు కారు. నేను నా జీవితమంతా ఒక వ్యక్తి కోసం ధారపోసినాను. ఆ వ్యక్తి నాకు లభించలేదు. తుదకు నన్ను కంటితోనైనా చూసి ఉండదు. ఆ వ్యక్తిలేని నా జీవితాన్ని నా కవిత్వం అంతా కలిపినా మరణాన్నుండి తప్పించలేదు. ఈ లోకం నా బోటి లోలోన ప్రేమించి బ్రదికే కవులకు సరైన స్థానం కాదు...."

ఇదంతా లెక్కలేనన్ని సార్లు చదువుకుని గదిలోకెళ్ళి యేడవడవడం సాగించింది. తలగడా అంతా, ఆమె కన్నీటి ధారచే తడిసింది. ఇంతలో దాసు ప్రవేశించి ఈమె విచారానికి ఆశ్చర్యపడతాడు. పత్రిక చదివి విషయమంతా గ్రహించుకుంటాడు. ఆమె చేతులో వున్న ఫోటోను కూడా చూస్తాడు.

"నువ్వు ఎవడో పరాయివాడికోసం యింత గోల చెయ్యవచ్చునా అన్నా? లోకంలో యెందరు చావడం లేదు?"

"మనం చచ్చినా అతను అట్లాయేడ్చేవాడే...అయ్యో...?"

"చాల్లే కట్టిపెట్టు – వాడితో నువ్వు కూడా చావ రాదు?"

"ఇప్పుడేం లాభమండి. నే ఫలానా అని అతని కొక్కసారి తెలుస్తే అతను ఆత్మహత్య చేసుకునేవాడు కాదు. తుదకు నన్ను చూచినా సరిపోయేది" అర్థంలేని యేడుపు చాలాసేపు సాగింది.

దాసు ఫోటోని తీసుకుని సావిట్లోకొచ్చి ఉయ్యాలలో ఉన్న ఏడాది పిల్లాడిని, ఫోటోలోని కవిని పోల్చి చూసి, యిద్దరికి నిజమైన పోలిక ఉందని గ్రహించుకున్నాడు.

"ఛీ, పో, వెధవా, నువ్వు నాకు పుట్టలేదు."

అని వుయ్యాలాని తన్నాడు. కింద పిల్లవాని యేడ్పుకు యెంత అర్థముందో పైన తల్లి యేడుపుకీ అంతే అర్థముంది.

✡ ✡ ✡